

Věc C-723/20

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

29. prosince 2020

Předkládající soud:

Bundesgerichtshof (Německo)

Datum předkládacího rozhodnutí:

17. prosince 2020

Navrhovatelka v řízení o kasačním opravném prostředku:

Galapagos BidCo. S.a.r.l.

Odpůrci v řízení o kasačním opravném prostředku:

DE jako insolvenční správce firmy S. A.

Hauck Aufhäuser Fund Services S. A.

Prime Capital S. A.

Předmět původního řízení

Výklad nařízení (EU) 2015/848 pokud jde o příslušnost k zahájení hlavního insolvenčního řízení a místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy, při změně místa ústředí v rámci Evropské unie

Předmět a právní základ předběžné otázky

Výklad unijního práva, článek 267 SFEU, obzvláště

nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení (Úř. věst. 2015, L 141, s. 19, oprava v Úř. věst. 2016, L 349, s. 6) (dále jen „nařízení o insolvenčním řízení“)

nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení (Úř. věst. 2000, L 160, s. 1; Zvl. vyd. 19/01, s. 191, ke dni 25. června 2017 zrušeno a nahrazeno nařízením [EU] 2015/848) (dále jen „nařízení o úpadkovém řízení“)

Předběžné otázky

1. Musí být čl. 3 odst. 1 nařízení (EU) 2015/848 vykládán v tom smyslu, že společnost dlužníka, jejíž statutární sídlo se nachází v jednom členském státě, nemá místo, kde jsou soustředěny její hlavní zájmy, v druhém členském státě, v němž se nachází místo jejího ústředí, jak lze zjistit podle objektivních a třetími osobami zjistitelných faktorů, jestliže společnost dlužníka za okolností, jako jsou okolnosti původního řízení, přesunula toto místo ústředí z třetího členského státu do druhého členského státu, zatímco v třetím členském státě byl podán návrh na zahájení hlavního insolvenčního řízení na její majetek, o němž dosud nebylo rozhodnuto?
2. V případě záporné odpovědi na první otázku: Musí být čl. 3 odst. 1 nařízení (EU) 2015/848 vykládán v tom smyslu,
  - a) že soudy členského státu, na jehož území má dlužník při podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení místo, kde jsou soustředěny jeho hlavní zájmy, zůstávají mezinárodně příslušné pro rozhodnutí o zahájení tohoto řízení, jestliže dlužník po podání návrhu, avšak před rozhodnutím o zahájení insolvenčního řízení přesunul místo, kde jsou soustředěny jeho hlavní zájmy, na území jiného členského státu, a
  - b) že tato trvající mezinárodní příslušnost soudů členského státu vylučuje příslušnost soudů jiného členského státu pro další návrhy na zahájení hlavního insolvenčního řízení, které jsou po přeložení místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, do jiného členského státu, doručeny k soudu tohoto jiného členského státu?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Článek 126 Dohody o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii (Úř. věst. 2020, L 29, s. 7) (dále jen „dohoda o vystoupení“)

Článek 3 odst. 1 nařízení (EU) 2015/848

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Insolvenzordnung (insolvenční řád, dále jen „InsO“)

Zivilprozessordnung (občanský soudní řád, dále jen „ZPO“)

Skutkový stav a řízení

- 1 Dotčená věc se týká insolvenčního řízení na majetek holdingové společnosti Galapagos S.A. (dále jen „dlužnice“) založené v dubnu 2014, která je zapsána v lucemburském obchodním rejstříku a jejím statutárním sídlem je Lucemburk (Lucemburské velkovévodství). Dlužnice nemá zaměstnance.
- 2 V červnu 2019 chtěla dlužnice přesunout své skutečné správní sídlo do Anglie. Dne 22. srpna 2019 podali její ředitelé návrh na zahájení insolvenčního řízení na majetek dlužnice k soudu ve Spojeném království (dále jen „High Court“).
- 3 Ředitelé byli následující den nahrazeni novým ředitelem, který pro dlužnici zřídil kancelář v Düsseldorfu a začal v ní působit. Návrh na zahájení insolvenčního řízení podaný k High Court však dlužnice nevezala zpět a řízení bylo dále vedeno jako věřitelské řízení. V tomto řízení dosud nebylo přijato rozhodnutí o zahájení insolvenčního řízení. O návrhu podaném k High Court dosud nebylo pravomocně rozhodnuto.
- 4 Na návrh na zahájení insolvenčního řízení, který podala dlužnice dne 23. srpna 2019 k Amtsgericht Düsseldorf (Okresní soud v Düsseldorfu) jako insolvenčnímu soudu (dále jen „insolvenční soud“), nařídil tento soud usnesením ze stejného data ochranná opatření a odpůrce v řízení o kasačním opravném prostředku DE ustanovil předběžným insolvenčním správcem. Od 25. srpna 2019 byl kapitálový trh a vlastníci dluhopisů informováni o přemístění správního sídla do Düsseldorfu. Na základě opravného prostředku podaného věřiteli zrušil Amtsgericht Düsseldorf (Okresní soud v Düsseldorfu) dne 6. září 2019 své usnesení s odůvodněním, že není mezinárodně příslušný, a návrh podaný dlužníkem zamítl jako nepřijatelný.
- 5 Dne 6. září 2019 podaly další odpůrkyně v řízení o kasačním opravném prostředku, firmy Hauck Aufhäuser Fund Services S. A. a Prime Capital S. A., jako věřitelky návrh na zahájení insolvenčního řízení na majetek dlužnice k insolvenčnímu soudu. Na základě tohoto návrhu insolvenční soud usnesením ze dne 9. září 2019 nařídil ochranná opatření a stanovil DE předběžným insolvenčním správcem. Svou mezinárodní příslušnost opřel o tvrzení, že v době podání návrhu se místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužnice, nacházelo v Düsseldorfu.
- 6 Proti tomuto usnesení insolvenčního soudu podala navrhovatelka v řízení o kasačním opravném prostředku, dceřiná společnost dlužnice, jako věřitelka opravný prostředek k příslušnému Landgericht (dále jen „zemský soud“). Namítala nepříslušnost soudu a tvrdila, že správní sídlo dlužnice bylo v červnu 2019 přemístěno do Anglie. Zemský soud zamítl opravný prostředek usnesením ze dne 30. října 2019.
- 7 Dotčeným kasačním opravným prostředkem chce navrhovatelka dosáhnout zrušení usnesení insolvenčního soudu a zamítnutí návrhu na zahájení insolvenčního řízení.

Odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 8 Úspěch kasačního opravného prostředku závisí na rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie (dále jen „soudní dvůr“) o výkladu smluv.

První předběžná otázka

- 9 Pro úspěch kasačního opravného prostředku je relevantní výklad čl. 3 odst. 1 nařízení o insolvenčním řízení.
- 10 Kasační opravný prostředek je přípustný.
- 11 Insolvenční soud uvedl, že je příslušný, neboť místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužnice (centre of main interests; zkráceně „COMI“), se nacházelo v Německu. Podle čl. 3 odst. 1 prvního pododstavce první věty nařízení o insolvenčním řízení jsou k zahájení insolvenčního řízení příslušné soudy členského státu, na jehož území jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka. Toto místo se, jak potvrdil zemský soud, nacházelo ke dni 9. září 2019 v Německu.
- 12 V případě kladné odpovědi na jednu z předběžných otázek, by dotčenému kasačnímu opravnému prostředku bylo nutno vyhovět. Pro odpověď na první předběžnou otázku je rozhodující, zda zjištěné skutečnosti odůvodňují domněnku, že se místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužnice, nachází v Německu.
- 13 Podle čl. 3 odst. 1 prvního pododstavce druhé věty nařízení o insolvenčním řízení je místem, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, místo, ze kterého dlužník své zájmy pravidelně spravuje a které je zjištěné třetími osobami. Podle tohoto měřítko bylo na začátku září 2019 místem, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužnice, Německo.
- 14 Sporné je, zda musí být při určení místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy společnosti dlužníka, přihlédnuto ke zvláštním podmínkám, které zamezí nekalému jednání za okolností, jako jsou okolnosti sporu v původním řízení.
- 15 Body 4, 5, 29 a 30 nyní platného nařízení o insolvenčním řízení obsahují úvahy týkající se opatření, jejímž cílem je zabránit nekalému jednání, kterým si chce dlužník zajistit nejvýhodnější sudiště. Článek 3 odst. 1 nařízení o insolvenčním řízení obsahuje výslovnou definici místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, a příslušná pravidla domněnky.
- 16 Podle judikatury Soudního dvora je přenesení příslušnosti soudu, kterému byla věc původně předložena, na soud jiného členského státu v rozporu s cíli sledovanými nařízením o insolvenčním řízení, pokud dlužník přemístil středisko svých hlavních zájmů po podání návrhu na zahájení řízení, ale před vydáním rozhodnutí o zahájení řízení (viz rozsudek ze dne 17. ledna 2006, Staubitz-Schreiber, C- 1/04, EU:C:2006:39, bod 22 a násl.).

- 17 Z judikatury Soudního dvora nevyplývá, zda je z ustanovení čl. 3 odst. 1 nařízení o insolvenčním řízení nutno dovodit také zvláštní požadavky s cílem zamezit nekalému jednání, jímž si chce dlužník zajistit nejvýhodnější sudiště, které musí být zajištěny, aby přesunutí místa hlavní správy bylo uznáno jako rozhodující faktor pro přesunutí místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy.
- 18 Navrhovatelka má za to, že vzhledem k výrazu „pravidelně“ použitému v čl. 3 odst. 1 prvním pododstavci druhé větě nařízení o insolvenčním řízení přichází jako místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy společnosti dlužníka, do úvahy pouze takové místo, kde tato společnost měla po dobu delší než tři měsíce před podáním návrhu na zahájení insolvenčního řízení buď své sídlo, nebo odsud spravovala svoje zájmy. Podmínkou pravidelné správy je dostatečná trvalost a ta není naplněna v případě, kdy se okamžik zřízení správního sídla shoduje s okamžikem podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení. Odpůrci namítají, že požadavek pravidelné správy je splněn, je-li tato správa zamýšlena jako dlouhodobá.
- 19 V případě kladné odpovědi Soudního dvora na první předběžnou otázku by v projednávané věci bylo nutno vycházet z toho, že dlužnice nemohla přemístit místo, kde jsou soustředěny její hlavní zájmy, po 22. srpnu 2019 do Německa.
- 20 Pro účely dotčeného řízení je nutno vycházet z toho, že místo hlavní správy dlužnice se dne 22. srpna 2019 nacházelo v Anglii. To by podle judikatury Soudního dvora znamenalo, že místem, kde byly soustředěny hlavní zájmy dlužnice, byla v okamžiku podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení na její majetek k anglickému High Court Anglie, proto byl High Court podle čl. 3 odst. 1 první věty prvního pododstavce nařízení o insolvenčním řízení mezinárodně příslušný pro zahájení hlavního insolvenčního řízení.

– ***Druhá předběžná otázka***

- 21 Na odpovědi na druhou předběžnou otázku závisí, zda skutečnost, že místem, kde byly soustředěny hlavní zájmy dlužnice, bylo na začátku září 2019 Německo, má podle čl. 3 odst. 1 prvního pododstavce první věty nařízení o insolvenčním řízení za následek, že k zahájení hlavního insolvenčního řízení jsou mezinárodně příslušné německé soudy.
- 22 Mezinárodní příslušnost soudů členského státu pro rozhodnutí o zahájení hlavního insolvenčního řízení by mohla přetrvávat („perpetuatio fori“), pokud dlužník po podání návrhu, avšak před rozhodnutím o zahájení insolvenčního řízení přesune místo, kde jsou soustředěny jeho hlavní zájmy, na území jiného členského státu. Tohoto aspektu se týká část a) druhé předběžné otázky.
- 23 Pro čl. 3 odst. 1 nařízení o úpadkovém řízení Soudní dvůr tuto část otázky zodpověděl a rozhodl, že toto ustanovení je nutno vykládat ve smyslu trvalí příslušnosti, což má za cíl mj. zabránit nekalému jednání, jímž si chce dlužník zajistit nejvýhodnější sudiště (viz rozsudek ze dne 17. ledna 2006, Staubitz-

Schreiber, C-1/04, EU:C:2006:39, bod 25). S přihlédnutím k přepracovanému znění nařízení o insolvenčním řízení vyvstává otázka, zda Soudní dvůr trvá na své dosavadní judikatuře také ohledně čl. 3 odst. 1 nařízení o insolvenčním řízení.

- 24 Trvající mezinárodní příslušnost soudů členského státu pro rozhodnutí o zahájení hlavního insolvenčního řízení by mohla vyloučit příslušnost soudů jiného členského státu. Toho se týká část b) druhé předběžné otázky.
- 25 Nařízení o insolvenčním řízení vychází z toho, že existuje pouze jedno hlavní insolvenční řízení, viz čl. 3 odst. 3 a 4. Podle článku 19 nařízení o insolvenčním řízení je rozhodnutí o jeho zahájení závazné pro všechny ostatní členské státy. Mezinárodní příslušnost pro zahájení hlavního insolvenčního řízení je podle čl. 3 odst. 1 nařízení o insolvenčním řízení výlučnou příslušností.
- 26 Podle judikatury Soudního dvora je soud členského státu, na jehož území jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka v době podání návrhu na zahájení úpadkového řízení dlužníkem, příslušný k rozhodnutí o zahájení tohoto řízení podle čl. 3 odst. 1 nařízení o úpadkovém řízení, pokud dlužník přemístí středisko svých hlavních zájmů na území jiného členského státu po podání návrhu, ale před rozhodnutím o zahájení řízení. Přenesení příslušnosti soudu, kterému byla věc původně předložena, na soud jiného členského státu by bylo v rozporu s cíli sledovanými nařízením (viz rozsudek ze dne 17. ledna 2006, Staubitz-Schreiber, C-1/04, EU:C:2006:39, bod 29).
- 27 V této souvislosti vyvstává otázka, zda trvající příslušnost soudu, kterému byla věc původně předložena, vylučuje mezinárodní příslušnost soudů jiného členského státu pro další návrhy. Není-li tomu tak, mohl by soud, kterému byla věc předložena později, zahájit hlavní insolvenční řízení, což by bylo závazné pro soud, jemuž byla věc předložena původně, s tím důsledkem, že ten by již žádné hlavní insolvenční řízení zahájit nemohl. V důsledku toho by zachování výlučné mezinárodní příslušnosti mohlo pozbýt své praktické účinnosti.
- 28 V projednávané věci byl návrh na zahájení insolvenčního řízení předložen k anglickému High Court dříve než k Amtsgericht Düsseldorf (Okresní soud v Düsseldorfu). Vzhledem k tomu, že v okamžiku podání návrhu se místo, kde byly soustředěny hlavní zájmy dlužnice, nacházelo v Anglii, vychází Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) z toho, že High Court byl pro zahájení hlavního insolvenčního řízení mezinárodně příslušný podle čl. 3 odst. 1.
- 29 Vystoupení Spojeného království z Evropské unie na tom nic nemění. Článek 126 dohody o vystoupení stanoví přechodné období, které skončí dnem 31. prosince 2020. Z článku 127 odst. 1 prvního pododstavce dohody o vystoupení vyplývá, že nařízení o insolvenčním řízení zůstává během přechodného období pro Spojené království, jakož i ve Spojeném království v platnosti.